

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 9.

Tegnap óta harcolunk Petrozsény és Hátszeg közt.

Budapest, szeptember 8. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Románia elleni harc vonal:

A petrozsény-hátszegi-ut mindkét oldalán tegnap délután óta harcok vannak folyamatban. Csikszeredától nyugatra csapatainkat tulerőben levő ellenséges támadás elől a Hargitta hegységre vettük vissza.

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harc vonala:

A kárpáti és keletgaliciai harcok nem esőkkenő hevességgel folynak. Különösen nagyon elkeseredettek voltak a harcok Hallostól keletre. Itt az ellenség háromszor ismételte meg eredménytelen támadását. Valamennyi állásunk birtokunkban van.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg harc vonala:

A helyzet változatlan.

Olasz harctér:

A tenger melléki harc vonalon a Monte-san Gabriele és a Don nyereg, a tiroli harc vonalon a Travignolótól és a Fleims-völgytől délre levő állásaink, tartós tűz alatt állottak. Valmarbiától keletre csapatainknak egy sikeres vállalkozása ötvenöt foglyot eredményezett.

Délkeleti harctér:

Gyengébb ellenséges osztagokat, melyek átkeltek a Wofusán, biztosító osztagaink újból visszaverték a déli partra. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bolgárok és törökök verik a románokat.

(Dobritschól északra visszavetett ellenséges csapatok.)

Berlin, szeptember 8. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

A Somme mentén a folyótól északra folytonos jelentékeny tűzvérségi tevékenység. A folyótól délre a gyalogsági harcok délután újból feléledtek. A támadót, legnagyobb veszteséggel mellett visszavertük. Berninél egyes árok részek az ellenség kezén maradtak. — A Maastól jobbra, amint utólag jelentették, a tegnapi harok alkalmával a Sauville erdőtől északra keletre tért veszítettünk. A heves kölsönös tűzvérségi tűz tovább tart.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harc vonala.

Semmi újsg.

Károly főherceg lovassági tábornok harc vonala.

A Zlota-Lipa mentén Brzezanytól délkeletre és a Nagardwha mentén az oroszok ismételt támadásai teljesen veszteséggel mellett megúsultak. A Kárpátokban német vállalkozások Zlotionától délnyugatra és Schipottól nyugatra, sikerrel jártak. Schipottól délnyugatra erős ellenséges támadásokat visszavertünk.

Balkán harctér:

Dobritschól északra bolgár és török csapatok nagyobb orosz-román erőket újból visszavetettek. Ludendorf első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Feldönti a török beavatkozás az orosz-román hadtervet

— Távirati tudósítás. —

Stockholm. Pétervárról jelentik: Nagy fel-tűnést kelt itt a „Djen”-nek egy cikke, amely-et Dimitriev katonai szakértő írt. Bulgária beavatkozása halomra döntheti az entente ed-digi balkáni sikereit., mert Románia déli front-ján érzékenyen megsebezhető. A Duna nagy-akadály ugyan, de csak akkor ha a partbizto-sítás nagy és aktív csapatokkal történik, to-vábbá ha megfelelő erődítmények vannak a partokon. Ilyenekkel Románia nem rendelkezik. Van jó folyamflottája, de a monitorok nem tudnak megakadályozni egy forszírozott átke-lést. A román vasuti hálózat a Duna mentén igen szegényes és nem alkalmas gyors csapat-eltolásokra. Ezért tehát nagy csapatokat kell állandóan a folyam mellett tartani. Tekintettel a román harctér csekély mélységére a Duna vonal minden áttörése súlyos stratégiai követ-kezményekkel járhat, már csak azért is mert a román főerők az északnyugati fronton van-nak. Bukarestnek, az orosz-román hadjárat

bázisának a fenyegetése, az egész hadtervet feboríthatja. Ha Törökország is küld csapatokat, akkor ez a fenyegetés valószínű.

Berlin: A bolgár vezérkari főnök Hindenburg üdvözlétére sürgönyben vá-laszolt. Hangoztatja, hogy a németek és bolgárok együttes győzelme bizonyítja, hogy a románok és oroszok nem változtatják meg a Balkán hely-zetét.

Szófia. A bolgár hivatalos jelentés: Szeptember 8. Sillistria ellen előnyomuló csapataink elérték a Kapakli—Osataldzsa—Alfater—Alifak vonalat. A sillistrial hidőt izoláltuk. Kladvó irányában a vasutvonalat és Turn-Szeverinnél a pályaudvart tűz alatt tartjuk, hogy a vasuti forgalmat megakadályozzuk. Tekijánál löjjük az Orsovát megszállva tartó ellenség leghátsó vo-nalát. Grujánál három román hajót elsüllyesz-tettünk.

Budapest. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy

a Tutrakánál elfogott románok száma megkö-zelíti a harmincezeret.

Rotterdam. A „Times” mai számá-ban írja, hogy Dobrudzsában rendki-vül elkeseredett harcok folynak.

Zürich. Bukarestből jelentik: Dobrud-zsából 25.000 menekült érkezett Buka-restbe.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Román hivatalos jelentés szeptember hatodi-káról. Csapataink megszállották Gyergyóditrót és Orsovát. Itt hét ágyut, több géppuskát, élel-miszert és hadianyagot zsákmányoltunk. A déli fronton: Az ellenség nagyszámu megerősítést és nehéz tűzvérséget kapott. Tutrakánt ál-landóan és hevesen támadja. A védő sereg el-lentámadásokat intéz. A veszteségek mindkét részen jelentékenyek,

Jassyba költözik

a román kormány?

(Bukarest sikeres bombázása.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest. Bukarest nagyszerű bombázá-sairól ideérkezett hiteles adatok alapján a kö-vetkezőket jelentik: A Zeppelinek Brassó irá-nyából indultak Bukarest ellen és az utat két óra alatt tették meg. A léghajók különösen első támadásukkal értek el rémítő hatást. A délután késő órájában jelentek meg a város fölött és különösen a Boulevardul Elizabeta és a Boulevardul Carol palotasoraiban okoz-tak nagy pusztítást. Nagy hatást értek el a repülőgépek az arzenálnál is, melynek löpor-raktárai fölrobbantak. Cotrozeniben, ahol a ki-rályi család lakik, egyetlen ház sem maradt sértetlen. Filaret vasuti állomás rommá dőlt. A város lakosságában óriási a pánik. A légha-jókat erősen lötték, ezek tökéletes biztonsággal végezték pusztító munkájukat és bátor kato-náink térképpel kezükben vetették le a bombá-kat a kiválasztott pontokra.

A román kormány állítólag már azzal a tervvel foglalkozik, hogy a várható gyakori légi támadásokra való tekintettel, az állami hivata-lokat és az ország székhelyét Jassyba he-lyezi át.

Ujabb ideérkezett hírek szerint monitor-jaink pusztító támadásainak hatása alatt a ro-mán dunamenti nagyobb, városokat: Galacot, Turnu-Magurelet, Zimniceát és Giurgiut pol-gárilag kiűritették.

Rotterdam: A Timesnek jelentik Bukarestből, hogy a második Zeppe-lin támadás a főváros ellen, reggel kettőtől ötig tartott.

A török külügyminiszter Berlin-ben. Berlinből jelentik: A török kül-ügyminiszter, Halil bey Berlinbe érke-zett és német államférfiakkal folytat tanácskozásokat.

Sarraill eicsapják.*Távirati tudósítás.*

Genf. Párisból jelentik: Ugy hírlik, hogy Sarraill tábornokot visszahívták. Az Havas ügynökség ezeket a híreket megcáfolja. A sajtó hevesen támadja Sarraillt és tehetetlenséggel vádolja. Hervé lapjában a „Victoireban” megvédi Sarraillt. Azt írja, hogy nincs elegendő hadserege, noha a hírek kétszáz ezer emberről beszélnek. A sereget járványok tizedelik. Sarraill kénytelen lesz megvárni, míg az oroszok legyőzik a bolgárokat.

Bern. A „Tems” írja: Görögországot az élelmiszer hiánya s a hitel hiánya kiszolgáltatják a szövetségesek. Ezen csupán az segítene, ha Sarraill seregét a tengerbe szorítanák.

Luganó. A Secolónak jelentik Athénből: Az entente követői a görög kormánytól újabb követelésekkel léptek fel. Allitól a görög kormány titokban elrendelte a mozgósítást.

Hága. A „Morning Post”-nak jelentik Rómából: Legutóbbi hosszas minisztertanács alkalmával Sonnino a görög helyzetről adott felvilágosításokat. Kijelentette, hogy Itália teljesen összhangban áll a szövetségesekkel a Görögországgal folytatott tárgyalások, követelések és engedmények tekintetében.

München. A Münchener Neueste Nachrichten azt írja, hogy az entente szófiai követői tényleg azt jelentették minisztereknek, hogy Bulgária hajlandó szövetségeseitől elpártolni, hogy Ferdinánd cár lemond a trónról és a trónörökös Oroszországhoz csatlakozik, de azzal a feltétellel, hogy szerb Macedónia legnagyobb része Bulgáriának marad és a határ Enos-Midia lesz. Ghenadiew belép a kormányba, hogy ezt az átpártolást végrehajtsa. London és Páris meghagyta magát csalni és abban az örült hitben ringatta magát, hogy a négyes szövetség felbomlik. Rendkívül meglepte ellenségeinket, hogy Bulgáriában, Románia hadüzenete óta a harci kedv fokozódott és hogy a bolgár sereg dobudzsai bevonulásra oly kitűnően el volt készülve.

Nagyszében lövetése.*— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —*

Egy nagyszébeni polgár, aki szeptember 5-én, mint egy páncél vonat utasa hagyta el a várost és ma Budapestre érkezett, a következőket mondja el, a városnak, már a Híter jelentésben is említett, lövetéséről:

Szeptember 1-én ellenséges űrjáratok vonultak be a városba és a mi űrjáratainkkal ütköztek össze. Erre az ellenség megkezdte a város lövését, még pedig gránátokkal. A bombázás, amely csak minimális kárt okozott, egy óra hosszat tartott, de ez idő alatt is csak néhány lövést tettek a román ágyúk.

A szemtanú az okozott kárt alaposan megszemlélte és a következőket állapította meg: Megsérült: a takarékpénztár épület teteje, a régi hadtestparancsnoksági épület, a földhitelintézet háza, a János-templom (aránylag legtovábbt szevedett), a mellett álló Sill-féle ház (a polgármester lakása), a Bacholatz-féle ház a Friedenfels-utcában. Az összes kár nem ruhát ezer koronánál többre. A Jickel ház előtt leest egy bomba, de nem robbant fel. A városban senki sem sérült meg. Keddig, szeptember 5-ikéig nem ismételték meg a románok a bombázást.

Minden munkát**a miniszterelnök végez.***(Tisza István gróf a koncentrációs kabinétról.)**— Távirati tudósítás. —*

Budapestről táviratozza tudósítónk: A politikai körök ma is élénken foglalkoztatja az a kérdés, meg van-e a lehetősége egy koncentrációs kabinet megalakításának?

Egy beavatott forrásnak Tisza István gróf környezetéből nyert értesülése szerint, a miniszterelnök álláspontja az, hogy hajlandó a felelőséget másokkal is megosztani, de elsősorban ehhez az szükséges, hogy a harmonikus együttműködésnek objektív lehetősége teremtsék meg. Egy estilap értesülése szerint az ellenzéknek személyi követelményei is vannak. Ugy tudják, hogy Burián István báró lemondana és utóda nem Andrássy Gyula gróf, hanem Forgács János gróf lenne, holott az ellenzék szerint Forgács is részese a Burián báró által elkövetett hibáknak.

Apponyi Albert gróf álláspontja a koncentrációs kabinétról az, hogy a háborúban a pártszempontoknak el kell némulniok. A maga részéről készségesen nyújt békejobbot a munkapártnak és hajlandó előmozdítani, hogy az óriási felelőséget levegyék Tisza István gróf vállairól. Jelenleg minden hatalom Tisza kezében van és minden ódium Tiszát terheli.

Andrássy Gyula gróf helyesli a felelőség megosztását. Jelenleg minden állást egyetlen párt tölt be, mégis minden munkát, még a reszort-ügyeket is a miniszterelnök végzi el.

H I R E K.**Zöldesi Szathmáry János.***— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —*

A kereskedelmi miniszter ma hivatalosan közölte Fábry Sándor az Acsev. vezérigazgatójával, hogy a király Szathmáry Jánosnak, az Acsev. igazgatójának és törvényes leszármazottjainak a vasuti szolgálat terén, de különösen a hadviselés érdekében tanusított rendkívül hasznos és értékes tevékenysége elismerésül a magyar nemességet adományozta és a „Zöldesi” előnév viselésére őket felhatalmazta. Nemesak az Acsevnél, több évtizedes működésének színhelyén, de az egész város közönségének minden rétegében osztatlan örömet és szimpátiát kelt ez a királyi elismerés.

Elismerése egy oly férfiu nagy képességeinek, szorgalmának és közéleti puritán szereplésének, akinek közreműködésével az Acsev nemesak a béke idején vált az ország egyik legjelentősebb közgazdasági tényezőjévé, hanem a háborúban olyan szolgálatokat tud teljesíteni, amelyek a győzelemnek hatalmas garanciái. Szathmáry János azonban nem csak a vasuté, hanem az egész városé. Nem volt a törvényhatósági és társadalmi életnek olyan ága, amely az ő, mindig a legtisztább önzetlenség által irányított munkásságát, nagy munkakedvét, alapos és széteskörű tudását, nélkülözhetette volna. A legragyogóbb polgári erények megjutalmazása ez a kitüntetés, amelyet a király az önfeláldozó munka nemességét ismeri el.

— Katonai statárium Aradon. Vargassy Lajos polgármester közhiré teszi, hogy a temesvári katonai parancsnokság katonai szolgálatbarátok szentélyekre vonatkozóan katonai rög-

tüntető biráskodást rendelt el. A részletes hirdetmények legközelebb megjelennek.

— Ujabb mágnás-menekültek Nagyváradon Nagyváradról jelentik: A város tegnapelőtt 10 szobát foglalt le, az újabb mágnás-menekülteket ell. yezésére. Tegnap délelőtt a Szarvas-soron keresztül jöttek meg az újabb menekültek. Körülbelül 20 kocsiból és 12 más szállítóeszközökkel állott a menet. Az erdélyi mágnás-menekültek között voltak Mikes Árpád gróf és családja Magyarcesznezkről, Zachariás Lukács és családja Csikszépvirágról, Zagoni Bedő Sándor a marosvásárhelyi Ügyvédi Kamara einoka Kálnoki Bedő Sándor, a marosvásárhelyi főügyész és családja. Dél felé érkezett meg Alsózsukról Horvát Béla báró családjának tizenhat tagjával. A mágnás menekültek közül többet pár napi itt tartózkodás után tovább utaznak. Tegnap este tizenkét kocsin jöttek meg Bántffyhunyadról a marosvásárhelyi tisztviselő menekültek, akik ma délelőtt Ujvidékre mennek.

— Az első, 16 éves önként jelentkező... A honvédelmi miniszter megengedte, hogy a tizenhat évesek is zászló alá állhatnak. A tizenhat évesek... A szívünk összeszorul s a szemünkben valami diadalmasan szomorú fény lobog, hogy menni fogunk, mind önként, szívünkben a magyar nemzet örök és diadalmas hazaszeretetével. Tegnap megható jelenet játszódott le az aradi pályaudvaron. Egy tizenhat éves aradi fiú F. L. teljes felszereléssel jelentkezett egy ott átvonuló csapat parancsnokánál. Önként jelentkezett és megengedő szülő beleegyezését is megmutatta amit állitól az anyja irt alá. A parancsnoknak feltűnt azonban, hogy az irás túl férfias, kétségbevonta, hogy ezt a fiú edesanyja írta volna alá és visszaakarta utasítani. Erre F. L. letérdelt a parancsnok előtt és könyörgött, hogy vigye magával, szinte eksztázisban mondta: érzem, hogy nagy dolgokat fogok véghezvinni, de ha nem kellek a vonat alá fekszem. A parancsnok magkapva e gyönyörű hazafiaságtól, engedett a kérésnek s a fiú beszállott a vonatba.

— Meglopott menekült. Ilie Jánosné, brassó-megyei menekült ma délután Világosra akart utazni rokonaihoz. A vasuti pénztárnál tolongott és e közben valaki a szegény asszony vagyonát alkotó ötszáz koronáját a retiküljével együtt ellopta. A rendőrség keresi a tettest.

— Menekültek jelentkezése okmányokkal. A honvédelmi miniszter rendelete alapján a főkapitány felhívja mindazon 17—55 év közötti férfiakat, akik, mint menekültek jelenleg Aradon tartózkodnak, hogy személyazonosságukat igazoló okmányukkal, katonai irataikkal a bejelentési hivatalban haladéktalanul jelentkezzenek. Amennyiben a jelentkezést elmulasztják, elővezetik őket.

— Egy román lelkes hadijótekonysága. Mohorka Romulusz almásegresi görög keleti lelkes 3100 koronát adott át Hantó Jenő tornovai járási főszolgabírónak szeretett adományként. Ebből 2000 koronát az aradmegyei rokkant katonák alapja javára, 1000 koronát a Tornován létesítendő menház javára, 100 koronát pedig a tornovai járásba menekülő erdélyiek javára szánt. A rokkantak javára szánt összeget a vármegyei főispáni hivatal már megkapta és nyugtázta.

— Orosz zsidók besorozása az angol hadseregbe. Hágából jelentik: Augusztus 30-án lejárt az időhatár, ameddig az Angliában élő orosz zsidók önként beléphetek a hadseregbe. Most egy módózat készítésén dolgoznak, amely-nél fogva kényszeríthetnék őket a hadseregbe való belépésre.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.